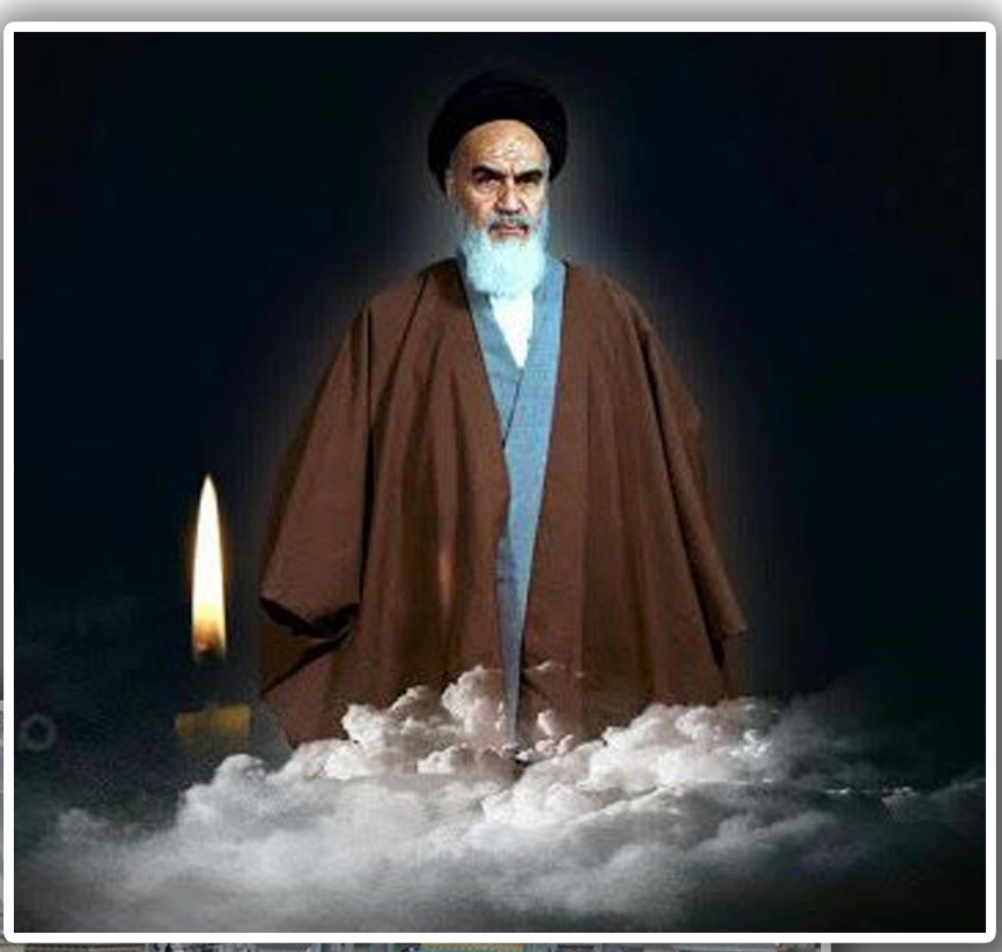




تحلیل محتوای کمی و کیفی بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی
در مراسم سی و ششمین سالگرد ارتحال امام خمینی رحمه‌الله علیه

تحلیل محتوای کمی و کیفی بیانات مقام معظم رهبری(مد ظله العالی)

در مراسم سی و ششمین سالگرد ارتحال امام خمینی(رحمه‌الله علیه)

معاونت پـــژوهش و برنامه‌ریـــزی

دفتـــــر مطـــالعات و تحـــقیـــقات

خردادماه۱۴۰۴

مقدمه

سخنرانی سالیانه رهبر معظم انقلاب اسلامی به مناسبت سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی (رحمه الله علیه) همواره فرصتی برای بازخوانی میراث نظری و عملی بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران و تبیین خطوط راهبردی حرکت انقلاب اسلامی در سپهر ملی و بین‌المللی است. متن حاضر، بیانگر بخشی از این سنت فکری – سیاسی است که در آن مقام معظم رهبری با نگاهی ژرف و تحلیلی، ابعاد گوناگون شخصیت امام خمینی (رحمه الله علیه)، چالش‌های پیش روی نظام جمهوری اسلامی و راهکارهای صیانت از انقلاب را در قالب گفتمان عقلانیت انقلابی بازتعریف می‌کنند. این بیانات در بستر مناسکی ویژه همچون روز عرفه و ایام سالگرد امام راحل ایراد شده است؛ فضایی که خود حامل بار معنوی، اجتماعی و عاطفی است و زمینهٔ مناسبی برای پیوند میان الهیات دینی و سیاست انقلابی فراهم می‌آورد. از همین‌رو، آغاز سخنرانی با تأکید بر عبودیت، دعا و عرفان در واقع تأسی به سنت امام خمینی (رحمه‌الله علیه) است که دین، معنویت، سیاست و عدالت را در قالبی واحد دانست و عرضه کرد.

رهبر انقلاب با برجسته‌سازی جایگاه تاریخی امام خمینی(رحمه الله علیه)، انقلاب اسلامی را تجلی نوعی عقلانیت الهی می‌دانند که در نقطهٔ مقابل عقلانیت ابزاری و تسلیم‌شده غربی قرار دارد. این عقلانیت، بنیان نظری خود را بر پایه دو اصل بنیادین **ولایت فقیه** و **استقلال ملی** استوار ساخته است. این دو رکن از نظر ایشان، راز بقا، پیشرفت و پویایی انقلاب در برابر توطئه‌های پیچیدهٔ دشمنان داخلی و خارجی است که با ابزارهایی چون ترور، جنگ نظامی، تحریم اقتصادی، جنگ شناختی و هجمه رسانه‌ای در پی خاموش‌کردن شعله انقلاب هستند.

در متن سخنرانی حاضر همچنین نوعی صورت‌بندی از "هندسه تهدیدات" علیه جمهوری اسلامی ارائه می‌شود؛ صورت‌بندی‌ای که طیف گسترده‌ای از اقدامات خصمانه از دوران حیات امام خمینی (رحمه الله علیه) تا سال‌های اخیر را در بر می‌گیرد. رهبر انقلاب با استفاده از روایت تاریخی و تحلیل راهبردی، به تبیین "منطق مقاومت" در برابر این تهدیدات می‌پردازند و آن را نه صرفاً واکنشی دفاعی، بلکه کنشی فعالانه مبتنی بر عقلانیت، ایمان و خودباوری معرفی می‌کنند. مهم‌تر آنکه، این سخنان صرفاً محدود به گذشته‌نگری یا هشدار نسبت به توطئه‌ها نیست، بلکه نوعی نقشه راه برای آینده انقلاب نیز ترسیم می‌شود. ایشان با تأکید بر ضرورت پایبندی به اصول امام خمینی(رحمه‌الله علیه) و اجتناب از تحریف خط امام، راه تحقق تمدن نوین اسلامی را عبور از عقلانیت غرب‌زده و اتکا بر منطق قرآنی – ایمانی می‌دانند. بنابراین، این سخنرانی را می‌توان سخنرانی راهبردی – تحلیلی دانست که در آن سنت سیاسی امام خمینی(رحمه الله علیه) در قالبی نظری بازسازی می‌شود و به‌مثابه قطب‌نمای حرکت نسل‌های آینده در مسیر انقلاب اسلامی، ایفای نقش می‌کند.

بسم الله الرّحمن الرّحیم

الحمد لله ربّ العالمین و الصّلاة و السّلام علی سیّدنا و نبیّنا و حبیب قلوبنا و طبیب نفوسنا ابی‌القاسم المصطفی محمّد و علی آله الاطیبین الاطهرین المنتجبین الهداة المهدیّین المعصومین المکرّمین سیّما بقیّة الله فی الارضین.

مقدمه و گرامیداشت امام خمینی (ره)

پیش از هر سخنی، به روح مطهّر امام بزرگوار درود میفرستم و در این ایّامِ عبادت و توجّه و تذکّر، علوّ درجات آن بزرگوار را از خدای متعال مسئلت میکنم. فردا روز عرفه است، بهار دعا است، بهار خشوع و توجّه و توسّل است؛ از این فرصت، همه‌ی ما باید ان‌شاءالله استفاده کنیم. من بخصوص به جوانها عرض میکنم که از فرصت روز عرفه حدّاکثرِ استفاده را بکنند؛ دعا کنند، توسّل کنند، با خدای متعال خواسته‌های خودشان، حوائج خودشان، اهداف خودشان را در میان بگذارند و از خدای متعال کمک بخواهند، هدایت بخواهند. توصیه میکنم بخصوص به جوانها که علاوه‌ی بر دعای امام حسین در روز عرفه که دعای بسیار با حال و عاشقانه‌ای است، دعای امام سجّاد (علیه السّلام) را هم که دعای چهل‌وهفتم *صحیفه‌ی سجّادیّه* است، بخوانند؛ البتّه دعای مفصّلی است، امّا هر مقداری که حالِ دعا دارید و میتوانید [بخوانید]؛ لزومی ندارد که انسان اگر وقت ندارد یا حال و مجال ندارد، همه‌ی دعا را بخواند.

نقش امام خمینی در شکل‌گیری نظام

مطلبی که امروز من عرض میکنم و آماده کرده‌ام یک سخنی درباره‌ی امام راحل عظیم‌الشّأن است و بعد از آن هم مطلب کوتاهی درباره‌ی یک مسئله‌ی ملّی که دانستن آن برای مردم ان‌شاءالله مفید است. من مطلب را میخواهم از اینجا آغاز کنم که نظام سیاسی کشور ما ــ که بحمدالله نظام دارای رشد و ثبات و اقتدار است ــ برآمده و متولّدشده‌ی از یک انقلاب عظیم است. رهبر آن انقلاب و پدیدآورنده‌ی آن انقلاب و معمار نظام اسلامی برآمده‌ی از آن انقلاب، مرد بزرگی است که امروز بعد از سی و چند سال از رحلت ایشان، حضور او در جهان همچنان محسوس است و تأثیر عظیم او و تأثیر انقلاب او را انسان در جهانِ امروز میتواند بوضوح مشاهده کند: نظم بین‌المللی چندقطبی جهان، متأثّر از انقلاب او است؛ افول قدرتهای بزرگ، متأثّر از انقلاب او است؛ تنزّل شدید جایگاه و نفوذ آمریکا در دنیا متأثّر از انقلاب او است؛ نفرت عمومی از صهیونیسم ــ که امروز

به طور واضح در دنیا دیده میشود ــ متأثّر از انقلاب او است؛ صراحت بسیاری از ملّتها، بخصوص جوانهایشان، در نفی ارزشهای غربی که امروز مشاهده میشود، متأثّر از انقلاب او است. امروز در جهان غرب، در اروپا، حتّی در آمریکا و کشورهای وابسته‌ی به اینها، انسان میبیند یک حرکتی را به سمت بیزاری از ارزشهای غربی. انقلاب امام بزرگوار ما و انقلاب ملّت ایران قطعاً تا حدود زیادی در همه‌ی این چیزهایی که عرض کردیم مؤثّر بوده است و تأثیر گذاشته. یک چنین انقلابی را امام بزرگوار به کمک مردم به وجود آورد.

غافلگیری جهان غرب از انقلاب اسلامی

غافلگیر شدند؛ احساس نمیکردند، گمان نمیکردند که یک مردِ روحانیِ تنها و بدون تجهیزات و بدون منابع مالیِ معتنابه بتواند یک ملّت را وارد میدان کند؛ در غرب، هیچ کس احتمال این را نمیداد و گمان نمیکرد. انقلاب اسلامی ایران دنیای غرب را غافلگیر کرد! احتمال نمیدادند که این ملّت با هدایت و رهبری این عالم دینی بتواند با دست خالی بر رژیم تا دندان مسلّحِ حاکم بر ایران غلبه پیدا کند، آن هم رژیمی که همه‌ی قدرتهای دنیا ــ چه شرقی و چه غربی ــ از او حمایت میکردند؛ احتمال نمیدادند که این رژیم را ساقط کند. احتمال نمیدادند که این انقلاب و این امام، بتواند این آمریکاییها را و صهیونیست‌ها را که سالها در ایران جا خوش کرده بودند و بر همه چیز تسلّط داشتند، جارو کند، بتواند اینها را از کشور بیرون کند و اثری از اینها در کشور باقی نماند.

غافلگیری بعدی اینها تشکیل نظام جمهوری اسلامی بود. اگر بعد از انقلاب یک حکومت سازش‌کاری بر سر کار می‌آمد ــ همچنان که در اوایل کار، یک نشانه‌هایی هم از این دیده شد که یک حکومت سازش‌کار با غرب بر سر کار بیاید ــ اگر چنین چیزی اتّفاق می‌افتاد، غربی‌ها امیدوار میشدند که بتوانند دوباره در ایران نفوذ کنند و منافع نامشروع خودشان را در این کشور تأمین کنند، لکن امام مواضع صریح و روشن خود را در بنای اسلامی کشور ابراز کرد؛ یعنی امام اعلام کرد ــ هم در زبان، هم در عمل ــ که نظامی که برآمده‌ی از این انقلاب است یک نظام اسلامی است، یک نظام دینی است. از اینجا توطئه‌ها شروع شد؛ بعد از آنکه غربی‌ها احساس کردند که انقلاب در چه جهتی حرکت میکند، ملّت ایران به کدام سمت دارند حرکت میکنند و میروند، توطئه‌های دشمنان، طرحهای مخرّب آنها، طرحهای ویرانگر آنها برای کشور عزیز ما و ملّت ما شروع شد.

گستره‌ی توطئه‌های دشمنان

بنده هیچ نظام انقلابی را در دنیا در تاریخ این دو سه قرنِ انقلابها نمی‌شناسم که تا این اندازه در معرض توطئه و دشمنی و طرّاحی دشمنان قرار گرفته باشد. شما نگاه کنید ببینید از اوّل انقلاب، از تحریکات قومی و قومیّتها را تحریک کردن، تا مسلّح کردن گروه‌های چپ ــ گروه‌های چپ در ایران کم‌وبیش بودند؛ اینها را مسلّح کنند، در دانشگاه و جاهای دیگر اینها را بگنجانند، آماده‌ی برای حرکت علیه نظام ــ تا تحریک و پشتیبانی گرگ خونخواری مثل صدّام‌حسین که تحریکش کردند، وادارش کردند، تشویقش کردند که به مرزهای ما حمله کند، تا ترورهای هدفمند، ترور شهید مطهّری، ترور شهید بهشتی، ترور شهید مفتّح، ترور شهید رجائی، ترور شهدای محراب و همین‌طور ادامه پیدا کند تا ترور دانشمندان هسته‌ای، تا ترور جوانان فعّال انقلابی؛ ببینید، اینها مجموعه‌ی طرّاحی‌هایی است که علیه نظامِ برخاسته‌ی از انقلاب در ایران انجام گرفت. بعد هم تحریمهای همه جانبه، بعد هم حملات مستقیم مثل حمله‌ی آمریکایی‌ها به طبس و آن قضیّه‌ی معروف و معجزآسایا حمله‌ی به هواپیمای مسافربری و اسقاط هواپیما و از این قبیل کارها؛ این کارها نسبت به نظام برآمده‌ی از انقلاب اسلامی، از اوّل انقلاب شروع شد و البتّه تا امروز هم ادامه دارد. انواع این طرحها و این توطئه‌ها از لحاظ تنوّع، از لحاظ شدّت عمل، از لحاظ مضمون خباثت‌آمیز آنها، به نظر من در هیچ انقلابی از این انقلابهای شناخته‌شده‌ی دنیا سابقه ندارد.

چه کسی این توطئه‌ها را انجام میداد؟ یک وقت هست که گروه‌های تروریستی یک کاری را انجام میدهند، [امّا] در ایران این‌جور نبود؛ این توطئه‌ها، این طرّاحی‌ها، این خباثتها به وسیله‌ی دولتهای مستکبر ــ عمدتاً آمریکا و صهیونیسم ــ و به وسیله‌ی دستگاه‌های جاسوسی معروف دنیا مثل سیا که مال آمریکا است، مثل ام‌آی‌شش که مال انگلیس است، مثل موساد که مال رژیم صهیونیستی است انجام میگرفت.

استقامت جمهوری اسلامی در برابر توطئه‌ها

نظام اسلامی، جمهوری اسلامی، در مقابل همه‌ی این توطئه‌ها و طرّاحی‌ها و دشمنی‌ها طاقت آورد و این توطئه‌ها را خنثی کرد؛ شاید اگر بشمریم، بیش از هزار توطئه به وسیله‌ی جمهوری اسلامی خنثی شد، بعضی‌ها را هم پاسخ داد. مهم این است که اینها این توطئه‌ها را انجام دادند برای اینکه جمهوری اسلامی را تضعیف کنند، امّا جمهوری اسلامی نه‌فقط تضعیف نشد، بلکه روزبه‌روز بر توانایی‌های آن و قدرت آن افزوده شد؛ نه‌فقط در داخل کشور، بلکه حتّی در خارج از کشور توانایی‌های گوناگون جمهوری اسلامی افزایش پیدا کرد. و همین

جا من به ملّت ایران عرض کنم و همه‌ی کسانی که به مسائل ایران علاقه دارند بدانند که از این پس هم به توفیق الهی، تا بتوانیم بر قدرت همه‌جانبه‌ی ملّی خود خواهیم افزود.

عقلانیّت امام و مصون‌سازی انقلاب از انحراف

در اینجا من یک نکته‌ی لازم را عرض کنم و بعد از این نکته، مطلب اصلی مورد نظر خودم را عرض خواهم کرد. آن نکته این است که قیامهای اجتماعی، در همه جای دنیا، معمولاً به کمک احساسات شکل میگیرند. احساسات کمک میکند به اینکه قیامهای اجتماعی شکل بگیرد و پیروز بشود. اگر اندیشه‌ای و عقلانیّتی هم پشت سر این احساسات وجود داشته باشد، غالباً در لابه‌لای نظرات و اجتهادهای برخاسته‌ی از این احساسات، آن پشتوانه‌های عقلانی گم میشود، کم‌رنگ میشود؛ احساسات، خیلی اوقات، اهداف عقلانی قیامها را تحت تأثیر خود قرار میدهد. نتیجه چیست؟ نتیجه این است که وقتی احساسات فروکش کرد، مسیر حرکتی که انقلاب برای آن به وجود آمده است عوض میشود؛ چون آن عقلانیّتی که پشت سر این قیام بود گم شده و کم‌اثر شده، لذا مسیر عوض میشود. نمونه‌های متعدّدی در تاریخ دارد؛ مثلاً انقلاب فرانسه در قرن هجدهم برای مبارزه‌ی با سلطنت یک خاندانی به وجود آمد ــ خاندان بوربون‌ها ــ بعد که انقلاب پیروز شد و حتّی پادشاه را و زنش را کشتند، احساسات گوناگون در بین مردم آن‌چنان فضا را در قبضه‌ی خودش گرفت که مردم یادشان رفت برای چه قیام کردند، برای چه مبارزه کردند و به میدان آمدند؛ بعد از حدود پانزده سال، سلطنت ناپلئون بر کشور فرانسه به وجود آمد و بعد از رفتن او هم همان خاندانی که انقلاب علیه آنها بود، همانها آمدند و حدود هفتاد سال یا هشتاد سال، فرانسه‌ای که با سلطنت جنگیده بود با سلطنت زندگی کرد؛ یعنی آن مبنای عقلانیِ پشت سر آن قیام و انقلاب بکلّی گم شد و از بین رفت؛ این را ما تقریباً در همه‌ی انقلابها یا در اغلب انقلابهای دنیا می‌بینیم. حرف اصلی من این است که امام انقلاب اسلامی را در قبال این آفتِ نابودکننده حفظ کرد و مصونیّت داد. امام بزرگوار، با تدبیر الهی و با عقلانیّت برخاسته‌ی از ایمان به خدا و ایمان به غیب، کاری کرد که این آفت دامن انقلاب اسلامی را نگیرد؛ یعنی ایشان کاری کرد که احساسات ــ خب در انقلاب ما هم احساسات زیاد بود ــ نتواند مسیر اصلی و درست اوّلیّه‌ی انقلاب را و حرکت مردم را منحرف بکند و مردم را از آن راه دور بکند.

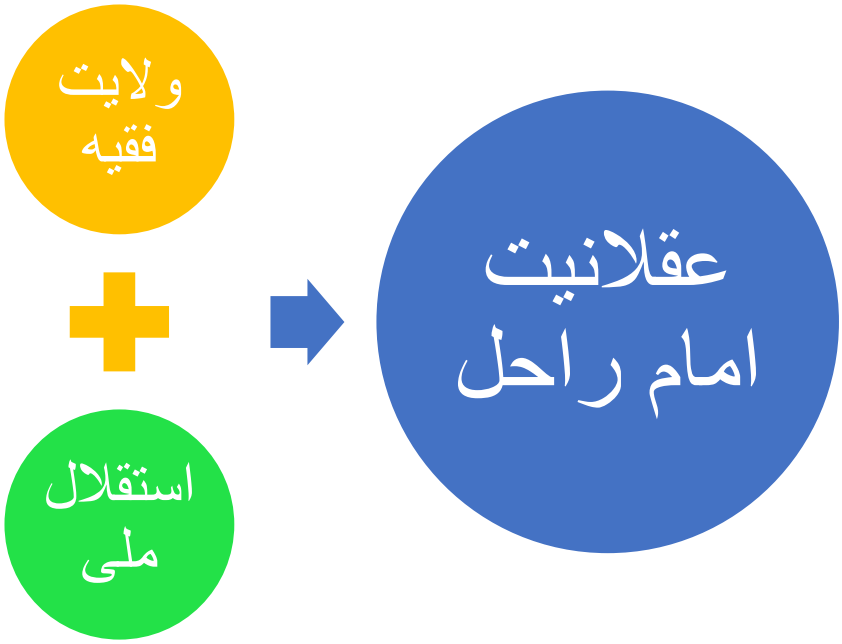
حرف اصلی من این است که امام، انقلاب اسلامی را در قبال این آفتِ نابودکننده {احساسات} حفظ کرد و مصونیّت داد.

دو رکن عقلانیّت امام: ولایت فقیه و استقلال ملی

امام چه کار کرد؟ مظهر عقلانیّت امام، آن عقلانیّتی که موجب شد بتواند این کار را انجام بدهد، دو رکن اساسی بود: یک رکن «ولایت فقیه»، یک رکن «استقلال ملّی». من آن معنایی را که در ذهن مبارک امام بود و در کلمات ایشان تکرار میشد، در ذیل کلمه‌ی «استقلال ملّی» معرّفی میکنم؛ وقتی فکر میکنم، میبینم هیچ تعبیری مناسب‌تر از «استقلال ملّی» وجود ندارد.

ولایت فقیه

درباره‌ی «ولایت فقیه» توضیحات زیادی داده شده، من نمیخواهم وارد آن بشوم. «ولایت فقیه» جنبه‌ی دینی این انقلاب را حفظ کرد. اگر «ولایت فقیه» نبود، این انقلابی که با انگیزه‌ی دینی و با گذشت ناشی از ایمان به خدا به وجود آمده بود، از راه دین منحرف میشد. بنابراین، رکن اوّل «ولایت فقیه» بود. این عقلانیّت امام بزرگوار است؛ عقلانیّتی که پشت این حرکت عمومی مردم قرار دارد و آن را به پیش میبرد و هدایت میکند. درباره‌ی «ولایت فقیه» بیش از این صحبت نمیکنم.



استقلال ملّی و اصول کلیدی ذیل آن

رکن دوّم «استقلال ملّی» است. بسیاری از سرفصل‌هایی که در بیانات امام تکرار شده است و ایشان مکرّر روی

آنها تکیه کردند، در ذیل عنوان «استقلال ملّی» میگنجند. البتّه «استقلال» به معنای قطع رابطه‌ی با محیط پیرامون و دنیا نیست؛ بعضی‌ها مغالطه نکنند که بگویند ما خودمان را منزوی کردیم؛ نخیر، «استقلال» به معنای عدم ارتباط با کسی نیست. معنای «استقلال» این است که کشور ایران، ملّت ایران، روی پای خودش بِایستد، به این و آن تکیه نکند، خودش تشخیص بدهد، خودش تصمیم بگیرد، خودش عمل کند؛ این معنای «استقلال ملّی» است. معنای «استقلال» این است، منتظر چراغ سبز آمریکا و امثال آمریکا نباشد؛ نگران چراغ قرمز آمریکا و امثال آمریکا نباشد؛ تشخیص با خود ملّت ایران، تصمیم‌گیری با خود ملّت ایران و اقدام در هر جایی که لازم باشد با خود ملّت ایران است؛ دیگران، قدرتها، آمریکا، دیگری، موافق باشند یا مخالف باشند اهمّیّت ندارد؛ این معنای «استقلال» است. خب، گفتیم سرفصل‌های مکرّر بیان امام در ذیل این «استقلال ملّی» میگنجد. من چند مورد از این سرفصل‌ها را عرض میکنم.

۱- اصل ما میتوانیم

یک سرفصل، اصل «ما میتوانیم» است. امام به ما یاد داد که بگوییم و باور کنیم که میتوانیم. در رژیم گذشته گفته بودند و باورانده بودند که ما نمیتوانیم، کاری از دست ما برنمی‌آید، دیگران باید برای ما انجام بدهند؛ امام ۱۸۰ درجه عکس این را در هویّت ملّی ملّت ایران وارد کرد: «ما میتوانیم»؛ یعنی اعتماد به نفْس را در ملّت و در جوانان زنده کرد. این را هم همین جا من عرض بکنم که این «ما میتوانیم» این‌قدر مهم است که برای نفی این «ما میتوانیم» طرّاحی میکنند. الان در همین قضیّه‌ی اخیر هسته‌ای و گفتگوهایی که در زمینه‌ی هسته‌ای با وساطت عمان وجود دارد، طرحی که آمریکایی‌ها ارائه کردند صد درصد ضدّ «ما میتوانیم» است. امام اعتماد به نفْس را در جوانان ما زنده کردند، در سیاستمداران ما زنده کردند؛ گفتند میتوانیم، [ما هم] تجربه کردیم دیدیم بله، میتوانیم. این پیشرفتهای علمی، این پیشرفتهای فنّاوری، این توانایی‌های دفاعی، این کارهای بزرگی که دولتها در طول این سالها در آبادانی این کشور انجام دادند، اینها را ما باور نمیکردیم که بشود؛ میگفتند هم که نمیشود، امتحان کردیم دیدیم نخیر، ملّت ایران میتواند و میتوانیم. این یکی از سرفصل‌های مهم و یک اصلی است در «استقلال ملّی» که در بیانات امام تکرار شده.

۲- اصل مقاومت

اصل بعدی اصل «مقاومت» است. «مقاومت» یعنی در برابر اراده‌ی قدرتهای بزرگ، انسان سر خم نکند؛ اگر به چیزی اعتقاد دارد، چیزی را لازم میداند یا چیزی را ممنوع میداند، بر طبق عقیده‌ی خودش عمل کند و در مقابل

اراده‌ی دشمن، تحمیل دشمن، زورگویی دشمن، سر خم نکند؛ این معنای «مقاومت» است. یکی از اجزای «استقلال ملّی» هم «مقاومت» است.

۳- اصل ارتقای قدرت دفاعی

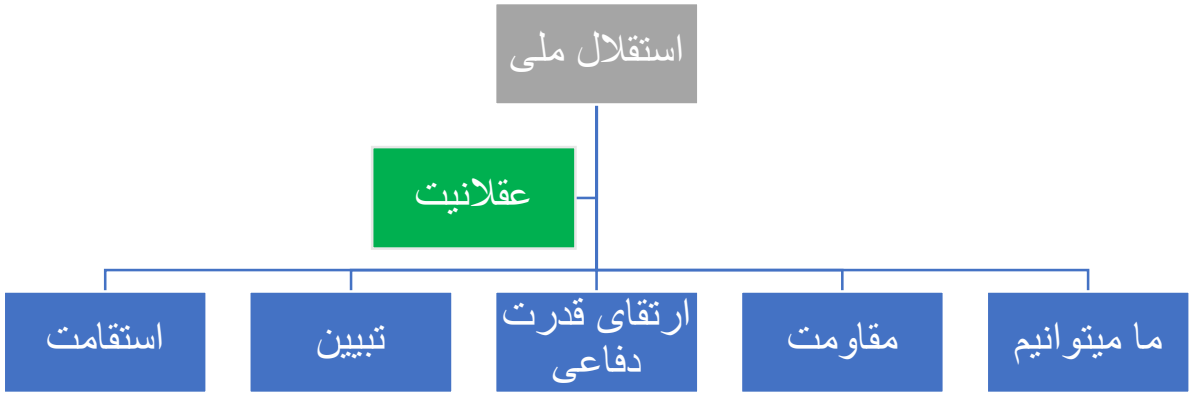
یک اصل دیگر «ارتقای قدرت دفاعی کشور» است، ارتقای قدرت دفاعی. ما در اوّل انقلاب توانایی‌های دفاعی نداشتیم و تولیدات دفاعی ما به قدری ناچیز بود که نزدیک به صفر بود؛ آن مقدار چیزی که تولید میکردیم در حکم صفر بود. امام به ما یاد داد که باید قدرت دفاعی خودمان را بالا ببریم. من رفتم خدمت امام به ایشان اطّلاع دادم که جوانهای ما دارند یک موشک ضدّتانک را که دارای قدرت چنین و چنان است تولید میکنند؛ و [آنها] یک زمانی هم معیّن کردند که من به امام گفتم که اینها گفته‌اند در این زمان این کار را انجام میدهیم؛ به قدری امام خوشحال شد که من کمتر خوشحالیِ آن‌جوری در چهره‌ی امام دیدم! تشویق میکرد که قدرت دفاعی را بالا ببریم؛ نتیجه چه شده؟ نتیجه این است که امروز ارزیابان قدرتهای دفاعی دنیا قضاوت میکنند که در این منطقه، در فلان مقوله، ایران در رتبه‌ی اوّل قرار دارد؛ یا اظهار تعجّب میکنند از اینکه ایران، در عین تحریم، مثلاً میتواند ماهواره به فضا پرتاب کند و امثال اینها؛ این نتیجه‌ی این توانایی‌های مربوط به قدرت دفاعی است که این هم یکی از سرفصل‌های مهمّ فرمایشات امام است.

۴- اصل تبیین

یک سرفصل دیگر اصل «تبیین» است. امام معتقد به تبیین بود. «تبیین» یعنی مردم را در جریان مسائلی که باید بدانند، با زبان مناسب قرار دادن. خود امام، از آغاز نهضت، از اوّل نهضت ــ از سال ۱۳۴۱ ــ با مردم حرف زد، برای مردم تبیین کرد، تا آخرین سال عمر او که این نوشته‌های امام بزرگوار در سال آخر عمر مبارک ایشان جزو برترین نوشته‌های ایشان است؛ خطاب به مردم، خطاب به حوزه‌های علمیّه و طلّاب و علما، خطاب به دانشگاهیان و دیگران. این نکته را خوب است من عرض کنم که امام وقتی تبیین میکرد، تبیین امام فقط تحریک احساسات نبود؛ هم احساسات را هدایت میکرد، هم استدلال میکرد و عقلها را قانع میکرد؛ عقلها را قانع میکرد! هم با دلها حرف میزد، هم با مغزها حرف میزد؛ میتوانست این‌جور تبیین کند. این «تبیین» هم یکی از چیزهایی است که در مجموعه‌ی «استقلال ملّی» کشور ما ــ که رکن اصلی فعّالیّت امام است ــ میگنجد.

۵- اصل استقامت

یک اصل دیگر اصل «استقامت» است؛ «استقامت» غیر از آن «مقاومت» است که عرض کردیم. «استقامت» یعنی راه را دنبال کردن، صراط مستقیم را رها نکردن، پیگیری کردن، تداوم دادن؛ این معنای «استقامت» است. «استقلال ملّی» مجموعه‌ای از این اصول و برخی [اصول] دیگر است؛ اینها را امام در هویّت ملّت ایران وارد کرد و مردم را، دلها را، ذهنها را، جوانها را با این اصول آشنا کرد. امروز جوان ما با مسئله‌ی «خودباوری»، با مسئله‌ی «ما میتوانیم»، با مسئله‌ی «مقاومت»، با مسئله‌ی «ادامه‌ی راه» آشنا است، ذهنها و دلها آشنا است؛ این کار را امام بزرگوار کرد، لذا هویّت انقلاب حفظ شد. این، آن عقلانیّتی است که امام به وسیله‌ی آن توانست انقلاب اسلامی را و نظام ناشی از انقلاب اسلامی را در همان خطّی که برای آن به وجود آمده بود و از آغاز ترسیم شده بود، نگه دارد.



نتیجه‌گیری: عقلانیت واقعی یعنی عقلانیت امام

امروز گاهی ما می‌بینیم در بعضی از گفتارها میگویند «عقلانیّت»، اسم «عقلانیّت» را می‌آورند، [امّا] منظورشان از «عقلانیّت» این است که ما برویم در مقابل آمریکا سر خم کنیم؛ میگویند این «عقلانیّت» است! مقصودشان این است که ما تسلیم قدرت زورگو بشویم؛ این را «عقلانیّت» میدانند! اینها «عقلانیّت» نیست. «عقلانیّت»، عقلانیّت امام است؛ همان چیزی است که توانست این ملّت را پیش ببرد، این ملّت را قوی کند، مقتدر کند، در دنیا آبرومند کند، موجّه کند و آینده‌ی روشنی را در مقابل این ملّت بگذارد. انشاءالله کشور با عقلانیّتی که امام پایه‌گذاری کردند میتواند به پیشرفت برسد، میتواند به امنیّت پایدار برسد، میتواند به رفاه عمومی برسد و در محیط بین‌الملل هم میتواند از آنچه هست ارتقاء بیشتری پیدا کند. این مسئله‌ی مربوط به امام.

تبیین مسئله هسته‌ای به عنوان مسئله ملی

و امّا تبیینِ یک مسئله‌ی ملّی؛ مسئله‌ی هسته‌ای. من راجع به مسئله‌ی هسته‌ای بایستی چند جمله‌ای برای آگاهی ملّت ایران عرض کنم. عزیزان من! ایران به برکت هوش جوانان، همّت دانشمندان، تلاش فراوان، توانست دارای چرخه‌ی کامل سوخت هسته‌ای بشود؛ یعنی ما امروز قادر هستیم سوخت هسته‌ای را از معدن تا خود نیروگاه تولید کنیم و پیش ببریم؛ این [کار] را جوانهای ما کردند، دانشمندان ما کردند. در دنیا کشورهایی که این توانایی را دارند، شاید از عدد انگشتان دو دست کمترند؛ این را ملّت ایران به دست آورده.

صنعت هسته‌ای صنعت مادر و اصلی است.

من یک نکته را اوّل عرض بکنم. صنعت هسته‌ای فقط برای انرژی نیست؛ بعضی خیال میکنند صنعت هسته‌ای فقط برای انرژی پاک و ارزان است ــ که البتّه همین‌جور هم هست ــ و این ناشی از صنعت هسته‌ای است، لکن فقط این نیست؛ این یک جزئی از فواید صنعت هسته‌ای است. صنعت هسته‌ای یک صنعت مادر است، یک صنعت مادر ؛ متخصّصین و دانشمندان و کسانی که حرفه‌شان این است، برای ما توضیح دادند و من امیدوارم برای مردم هم بیشتر توضیح بدهند. عرصه‌های متعدّد علمی متأثّر از صنعت هسته‌ای‌اند، عرصه‌های متعدّد علمی، از جمله فنّاوری‌های دقیق و حسّاس مثل تجهیزات پزشکی، هوافضا، حسگرهای دقیق، الکترونیک؛ اینها مربوط به صنعت هسته‌ای‌اند، متأثّر از صنعت هسته‌ای هستند. از جمله علوم پایه و مهندسی مثل فیزیک هسته‌ای، مهندسی انرژی، مهندسی مواد؛ از جمله کاربردهای پزشکی و دارویی، هم در تشخیص، هم در درمان؛ اینها متأثّر از صنعت هسته‌ای هستند. صنعت هسته‌ای در درمان بعضی از بیماری‌های سخت، حرف اوّل را میزند؛ هم در تشخیص، هم در درمان. [از جمله] در صنایع مربوط به کشاورزی و در صنایع مربوط به محیط زیست؛ موارد متعدّدی از این قبیل هست که وابسته‌ی به صنعت هسته‌ای یا متأثّر از صنعت هسته‌ای است. صنعت هسته‌ای یک صنعت مادر است، یک صنعت اصلی است.

نقطه کلیدی صنعت هسته‌ای غنی‌سازی اورانیم است.

خب، حالا در صنعت هسته‌ای یک نقطه وجود دارد که به منزله‌ی کلید است و آن عبارت است از غنی‌سازی؛ غنی‌سازی اورانیوم. دشمنان ما روی همین غنی‌سازی اورانیوم تکیه کرده‌اند، روی این انگشت گذاشته‌اند.

صنعتِ هسته‌ایِ با این عظمت، بدون داشتن توانایی غنی‌سازی یک چیز بی‌فایده است، زیرا برای سوخت نیروگاه‌هایمان باید دستمان را دراز کنیم به [طرف] دیگران. این مثل آن میماند که شما نفت در داخل کشورتان داشته باشید، امّا حق نداشته باشید پالایشگاه درست کنید و بنزین تولید کنید! نفت دارید، امّا بنزین را باید از دیگری بخرید؛ آن کشور اگر خواست به شماها میفروشد، به هر قیمتی خواست میفروشد، اگر هم نخواست نمیفروشد؛ بهانه‌ای می‌آورد و نمیفروشد: فلان کار را بکن، وَالّا بنزین نمیدهم؛ هدف آنها این است. ما اگر صد نیروگاه هسته‌ای داشته باشیم امّا غنی‌سازی نداشته باشیم، به دردمان نمیخورد؛ برای خاطر اینکه نیروگاه هسته‌ای احتیاج به سوخت دارد و اگر این سوخت را نتوانیم در داخل کشور تولید کنیم، باید دست دراز کنیم طرف آمریکا و آنها برای دادن سوخت هسته‌ای ممکن است ده‌ها شرط بگذارند؛ ما این را امتحان کردیم. در دهه‌ی هشتاد، سر سوخت بیست درصد، رئیس‌جمهور آمریکا خودش دو نفر از رؤسای جمهور دوست ما را واسطه کرد که به ایران بگویید یک مقداری از غنی‌سازی‌های سه‌ونیم درصد را به ما بدهد، ما بیست درصدی را که احتیاج دارد به او میدهیم؛ ما احتیاج داشتیم به بیست درصد، مسئولین قبول کردند، بنا شد که مبادله بشود. بنده گفتم که این مبادله باید این‌جوری باشد که آنها بیست درصد را بیاورند بندرعبّاس، ما آزمایش کنیم ببینیم درست است، بعد آن را میگیریم، سه‌ونیم درصد را به آنها میدهیم. وقتی دیدند ما روی گرفتن بیست درصد دقّت داریم و اصرار داریم، زیر قول خودشان زدند و ندادند! البتّه در همین اوقات، در همین حین که مسئولین ما سر این قضیّه مشغول این زدوخوردهای سیاسی بودند، دانشمندان ما خودشان در داخل بیست درصد را تولید کردند.

آمریکایی‌ها نمی‌خواهند ایران صنعت هسته‌ای داشته باشد.

حرف اوّل آمریکایی‌ها این است که شماها اصلاً صنعت هسته‌ای نداشته باشید، ایران صنعت هسته‌ای نداشته باشد، شما در رادیودارو به ما احتیاج داشته باشید، در انرژی به ما احتیاج داشته باشید، در دستگاه آب‌شیرین‌کن به ما احتیاج داشته باشید، در ده‌ها رشته‌ی مهمّ دیگر به ما وابسته باشید و اصلاً صنعت هسته‌ای نداشته باشید. هزاران دانشمند و پژوهشگری که در ایران تربیت شدند ــ الان ما هزاران جوان دانشمند در مسائل هسته‌ای و مرتبط با هسته‌ای در کشور داریم که اینها در همین چند سال تربیت شده‌اند ــ همه‌ی اینها را ما مأیوس کنیم، بیکار کنیم، از آینده‌ی کشور خودمان ناامید کنیم؛ آمریکایی‌ها این را میخواهند، این را میگویند، این را از ما مطالبه میکنند؛ سردمداران بی‌ادب و گستاخ آمریکا این خواسته را با زبانهای گوناگون تکرار میکنند. آنها با پیشرفت ایران مخالفند، با استغناء ملّت ایران مخالفند.

پاسخ ما به آمریکایی‌ها و غیره: شما چه‌کاره‌اید؟ چرا دخالت میکنید ...

من اینها را گفتم برای اینکه ملّت عزیزمان تا حدودی در جریان مسئله قرار بگیرند؛ البتّه بیشتر باید توضیح بدهند. پاسخ ما به یاوه‌گویی‌های دولت پُرسروصدا و بی‌تدبیر آمریکا معلوم است؛ معلوم است ما چه جوابی میدهیم. یک روز ــ چند سال قبل از این ــ یکی از رؤسای جمهور آمریکا گفت من اگر بتوانم، پیچ‌ومهره‌های صنعت هسته‌ای ایران را باز میکنم و از بین میبرم! که البتّه اعتراف کرد که نمیتواند و از آن روز، پیچ‌ومهره‌های صنعت هسته‌ای ما بسیار محکم‌تر هم شده. او البتّه اقرار کرد که نمیتواند پیچ‌ومهره‌ها را باز کند؛ گفت نمیتوانم، اگر میتوانستم میکردم. اینهایی هم که امروز سر کارند ــ صهیونی و آمریکایی ــ اینها هم بدانند که در این مورد، هیچ غلطی نمیتوانند بکنند. البتّه قبل از این حرفها، قبل از این توضیحها، اوّلین مطلبی که ما در باب هسته‌ای به طرفهای آمریکایی و غیره میگوییم این است که شما چه‌کاره‌اید؟ چرا دخالت میکنید که ایران باید غنی‌سازی داشته باشد یا نداشته باشد؟ به شما چه؟ شما امکانات اتمی دارید، بمب اتم دارید، ویرانگری شدید دنیا در اختیار شما است، به شما چه که ملّت ایران غنی‌سازی داشته باشد یا نداشته باشد، صنعت هسته‌ای داشته باشد یا نداشته باشد؟ [ملّت ایران] یک ملّتی است که اختیارش دست خودش است؛ به شما ربطی ندارد؛ شما چه‌کاره‌اید؟ شما از چه موضع حقوقی‌ای این حرفها را میزنید؟ این مطلب ما است. این هم راجع به مسئله‌ی هسته‌ای.

مبحث آخر، جنایات حیرت‌انگیز رژیم صهیونیستی در غزّه

آخرین حرف من مربوط به جنایات حیرت‌انگیز رژیم صهیونیستی در غزّه است؛ واقعاً حیرت‌انگیز است! انسان باورش نمی‌آمد که اینها این‌جور طرحهای جنایت‌آمیزی داشته باشند. ببینید، اینها یک بمب می‌انداختند و یک خانه یا دو خانه خراب میشد، مثلاً ده نفر یا پانزده نفر شهید میشدند؛ دیدند نه، این کم است؛ حالا چه کار میکنند؟ حالا یک مرکزی را درست میکنند به عنوان «تقسیم غذا» ــ چون موادّ غذائی که وارد غزّه نمیشود ــ مردم هجوم میبرند برای اینکه از آنجا غذا بگیرند و اینها با یک مسلسل، ده برابر آن چیزی را که با بمب از بین میبردند از بین میبرند! کشتن مردم برایشان گران تمام میشد، ارزانش کردند؛ باید بمب مصرف میکردند، حالا گلوله مصرف میکنند. این حیرت‌انگیز است؛ واقعاً این جنایت انسان را متحیّر میکند که انسان چقدر ممکن است پست و خبیث و شقی و شریر باشد که بتواند یک چنین کاری را بکند! البتّه آمریکا هم در این جنایت شریک است، دست آمریکا هم در این جنایات آلوده است؛ به همین دلیل هم هست که ما گفتیم، تکرار کردیم و اصرار میکنیم که آمریکا باید از این منطقه خارج بشود.

نکته اصلی:

آمریکا هم در این جنایت شریک است، دست آمریکا هم در این جنایات آلوده است؛ به همین دلیل هم هست که ما گفتیم، تکرار کردیم و اصرار میکنیم که آمریکا باید از این منطقه خارج بشود.

سخنی با دولت‌های اسلامی

یک جمله هم مایلم به دولت‌های اسلامی بگویم. دولتهای اسلامی امروز خیلی تکلیف دارند. میخواهم صریح به دولتها بگویم که امروز جای مجامله و ملاحظه‌کاری و بی‌طرفی نیست، امروز روز سکوت کردن نیست. اگر دولتی در میان دولتهای اسلامی به هر شکلی و به هر بهانه‌ای از رژیم صهیونی حمایت بکند ــ چه با عادّی‌سازی روابط، چه با بستن راه کمک به فلسطین، چه با توجیه جنایات صهیونیست‌ها ــ یقین بداند که ننگ ابدی بر پیشانی‌اش خواهد ماند. البتّه حساب اخروی هم هست، قیامت هم هست، جزای الهی هم هست که خیلی سخت است، خیلی سنگین است، پیش خدا نمیتوانند جواب بدهند، امّا فقط جزای اخروی نیست؛ در دنیا هم ملّتها این خیانت را فراموش نخواهند کرد و دولتها بدانند با تکیه‌ی به رژیم صهیونیستی برای هیچ دولتی امنیّت به وجود نمی‌آید؛ امنیّت را نمیتوانند با تکیه‌ی به رژیم صهیونیستی به دست بیاورند؛ چون رژیم صهیونی به حکم قاطع الهی در حال فروپاشی است و ان‌شاءالله دیری نخواهد پایید.

نکات مهم درخصوص سخنان معظم له خطاب به دولت‌های اسلامی:

۱- امروز جای مجامله و ملاحظه‌کاری و بی‌طرفی نیست.

۲- چه با عادّی‌سازی روابط، چه با بستن راه کمک به فلسطین، چه با توجیه جنایات صهیونیست‌ها موجب ننگ ابدی در دنیا و جزای اخروی است.

۳- امنیّت را نمیتوانند با تکیه‌ی به رژیم صهیونیستی به دست بیاورند.

فراز آخر

پروردگارا! تفضّلات خودت را بر ملّت ایران روزبه‌روز افزایش بده؛ دشمنان ملّت ایران را سرکوب و منکوب بفرما. پروردگارا! اهداف و آرمانهای بلند امام بزرگوار را در میان ملّت ایران تحقّق ببخش؛ قلب مقدّس ولیّ عصر (ارواحنا فداه) را از ما، از ملّت ایران، از همه‌ی خدمتگزاران راضی و خشنود بفرما؛ روح مطهّر امام بزرگوار را در اعلی مراتب علّیین و رضوان خودت قرار بده. والسّلام علیکم و رحمةالله و برکاته.

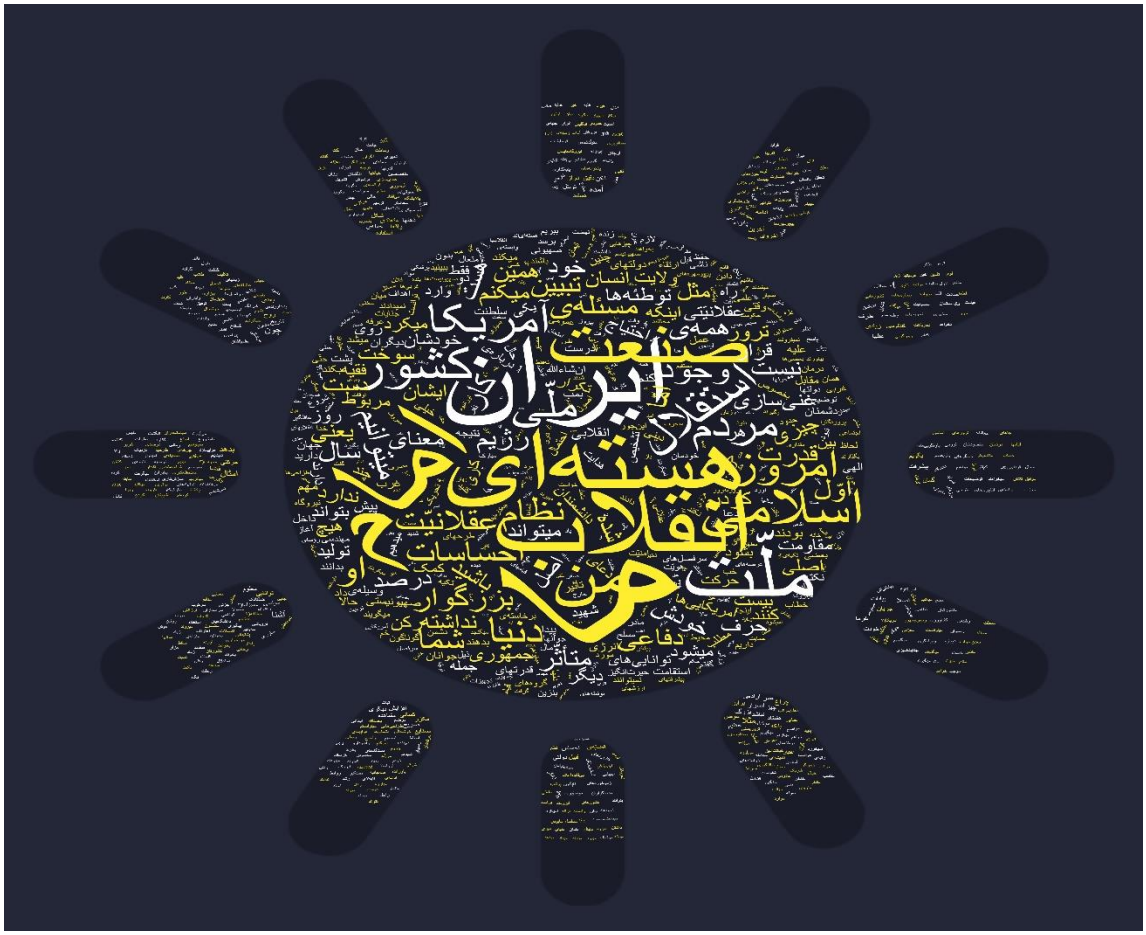
الف) تحلیل کمی (آمار واژگان و مضامین)

ردیف	شاخص	میزان تخمینی
۱	**تعداد کلمات کل**	حدود ۳۷۰۰ کلمه
۲	**تعداد جملات**	حدود ۱۵۰ جمله
۳	**فعل‌های پرکاربرد**	می‌توانیم، می‌شود، هست، کردند و خواهد شد
۴	**جملات امری و توصیه‌ای**	حدود ٪۲۰ کل جملات
۵	**استفاده از مقایسه تاریخی و نمونه‌کاوی**	پنج مورد (مثلاً انقلاب فرانسه، تجربه موشکی ایران و تحریم‌ها)

◆ مضامین راهبردی و ایدئولوژیک

ردیف	مضمون کلیدی	توضیح
۱	**خودباوری ملی**	بازسازی اعتمادبه‌نفس جمعی پس از تحقیر تاریخی
۲	**دشمن‌سازی هدفمند**	وحدت درون با تعریف بیرون (دشمن واحد: غرب، آمریکا، صهیونیسم)
۳	**حفظ هویت انقلابی**	با دو رکن: ولایت فقیه و استقلال
۴	**عقلانیت انقلابی**	تعریف عقل در برابر تسلیم‌شدن در برابر دشمن
۵	**نقش احساسات در انقلاب**	تأکید بر مهار احساسات با عقلانیت الهی برای استمرار انقلاب

فراوانی واژگان



ردیف	واژه	فراوانی
۱	ما	۶۱
۲	امام	۴۱
۳	ایران	۳۷
۴	انقلاب	۳۵
۵	هسته ای	۳۴
۶	ملت	۲۷
۷	صنعت	۲۵
۸	من	۲۲
۹	اسلامی	۱۹
۱۰	کشور	۱۸
۱۱	آمریکا	۱۶
۱۲	استقلال	۱۶
۱۳	مردم	۱۵

◆نتیجه‌گیری نهایی

سخنرانی حاضر نمونه‌ای کلاسیک از گفتمان‌سازی رهبر انقلاب است که در آن:

- با بهره‌گیری از عناصر عاطفی (مثل مناسبت عرفه) آغاز می‌شود؛
- دشمن تصویرسازی می‌شود تا احساس خطر برانگیخته شود؛
- مسیر نجات در بازگشت به اصول امام (ولایت فقیه و استقلال ملی) ارائه می‌شود؛
- چارچوبی برای آینده مقاومت طراحی می‌شود.

این سخنرانی از نظر ساختار گفتمانی، انسجام ایدئولوژیک و توان بسیج‌گری از سخنرانی‌های راهبردی رهبر انقلاب به شمار می‌رود.

ب) تحلیل کیفی (محتوایی و گفتمانی)

۱ .ساختار و چارچوب کلی سخنرانی

سخنرانی به چهار بخش عمده تقسیم می‌شود:

۱. مقدمه معنوی و توصیه‌های عبادی (روز عرفه)

۲. تمجید از شخصیت امام خمینی و نقش ایشان در انقلاب

۳. واکاوی تهدیدها و توطئه‌ها علیه جمهوری اسلامی

۴. تبیین دو رکن عقلانیت انقلابی: ولایت فقیه و استقلال ملی

این ساختار از منطق دیالکتیکی «مقدمه – تز – آنتی‌تز – سنتز» پیروی می‌کند؛ ابتدا موقعیت عبادی و انسانی، سپس برجسته‌سازی دستاوردها، بعد تصویرسازی از دشمن و نهایتاً ارائه راه‌حل نظری و عملی برای تداوم مسیر.

۲ .گفتمان‌های کلیدی

در این سخنرانی چند گفتمان اصلی وجود دارد:

الف) گفتمان امام‌محور

- امام خمینی به‌مثابه *معمار انقلاب* و *منشأ عقلانیت دینی*
- تأکید بر استمرار تأثیرات جهانی امام، حتی دهه‌ها پس از وفات

ب) گفتمان تهدید – مقاومت

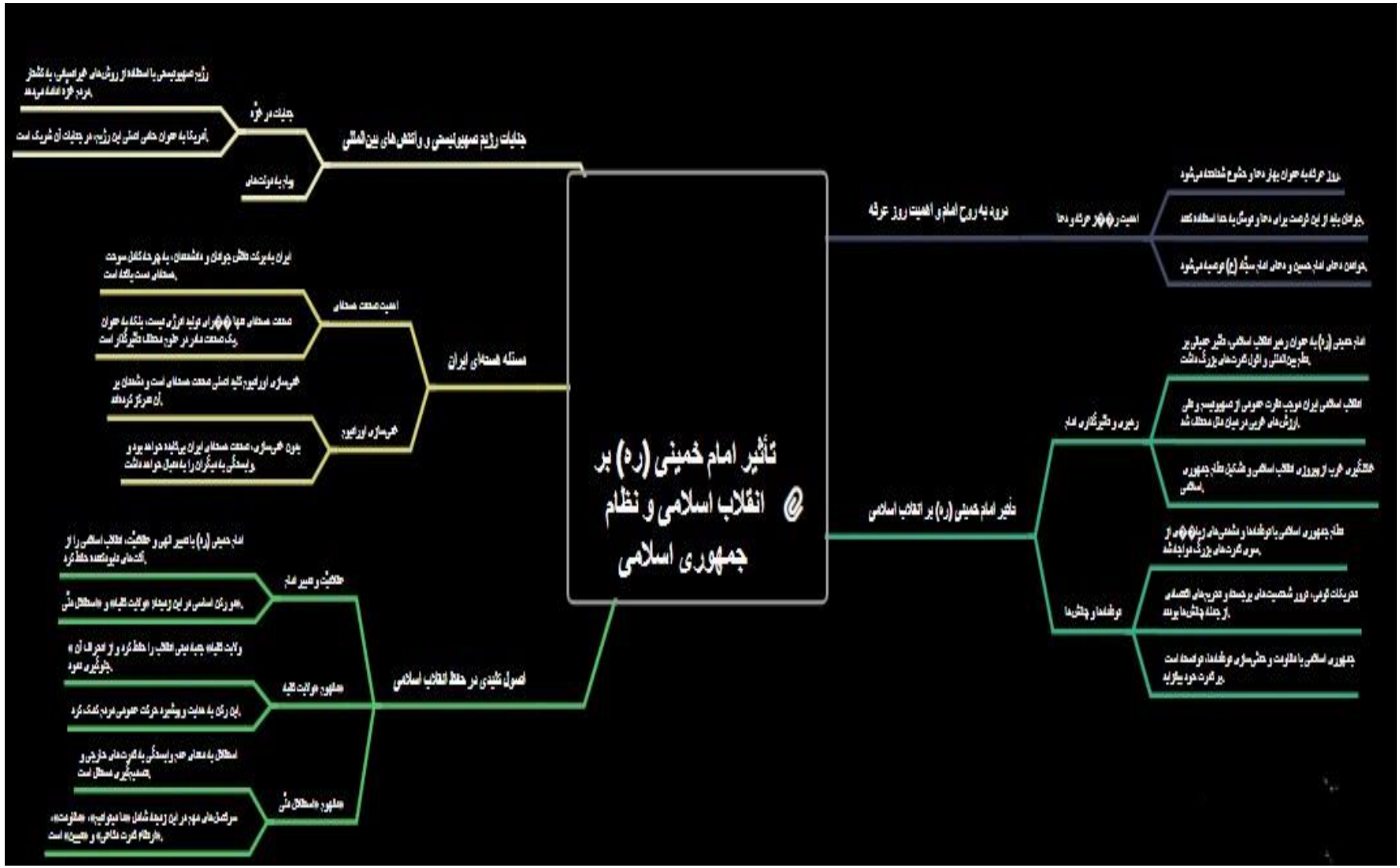
- تصویرسازی از دشمنان (آمریکا، صهیونیسم، MI6، موساد)
- فهرستی از توطئه‌ها: از ترور تا تحریم و جنگ مستقیم
- پاسخ گفتمانی: "مقاومت"، "استقامت"، "ما می‌توانیم"

ج) گفتمان عقلانیت دینی و انقلابی

- تقابل با عقلانیت سکولار غربی یا «عقلانیت تسلیم»
- تأکید بر دو رکن :**ولایت فقیه** و **استقلال ملی**
- عقلانیت الهی امام خمینی به‌مثابه سپری در برابر انحراف انقلاب

۳ .ویژگی‌های سبکی و بلاغی

- **زبان حماسی** :تکرار افعال مثبت («توانست»، «خنثی کرد»، «برافراشت»)
- **استفاده از مقایسه تاریخی** :انقلاب فرانسه و بازگشت سلطنت
- **استفاده از تقابل‌سازی** :اسلام/غرب، عقلانیت/تسلیم، استقلال/وابستگی
- **ارجاع مذهبی** :دعای عرفه، امام حسین، صحیفه سجادیه (نقش معنویت در بسیج سیاسی)


تأثیر امام خمینی (ره) بر انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی
جنایات رژیم صهیونیستی و واکنش‌های بین‌المللی
جنایات در غزه
ویرانه‌ها و تونل‌های
دستگاه هسته‌ای ایران
اهمیت صنعت هسته‌ای
غنی‌سازی اورانیوم
اصول تثبیتی در حفظ انقلاب اسلامی
ملقب به «ولایت الهیه»
ملقب به «استقلال ملی»
مروری به روح آمام و اهمیت روز عرفه
اهمیت روز عرفه و دعا
تأثیر امام خمینی (ره) بر انقلاب اسلامی
رهبری و تأثیرگذاری امام
دشمنان و چالش‌ها


KHAMENEI.IR
رژیم صهیونی، به حکم قاطع الهی، در حال فروپاشی است
و ان شاء الله دیری نخواهد پایید.
رهبر انقلاب اسلامی | ۱۴۰۴/۳/۱۴

مروری بر بیانات رهبر انقلاب درباره سرفصل های استقلال ملی در مکتب امام

اصول استقلال ملّی

ارکان عقلانیت امام
برای حفظ انقلاب از انحراف

ولایت فقیه
منحرف شدن انقلاب از راه دین
درصورت نبودن ولایت فقیه

استقلال ملی
استقلال یعنی روی پای خود
ایستادن و نه قطع رابطه کردن



ما می‌توانیم
مقاومت
قدرت دفاعی
تبیین
استقامت

استقلال ملی، مجموعه‌ای از این اصول و برخی دیگر است.
این‌ها را امام، در هویت ملت ایران وارد کرد.

امام یاد داد به ما که بگوییم
و باور کنیم که می توانیم.
اعتماد به نفس را در ملت،
در جوانان، زنده کرد.

در اول انقلاب، تولیدات
دفاعی ما نزدیک به صفر بود.
امام به ما یاد داد که باید قدرت
دفاعی خودمان را بالا ببریم.

استقامت یعنی
راه را دنبال کردن، صراط
مستقیم را رها نکردن،
پیگیری کردن، تداوم دادن.

مقاومت یعنی در برابر
اراده‌ی قدرت‌های بزرگ،
انسان سر خم نکند.

امام معتقد به تبیین بود.
تبیین یعنی مردم را در جریان
مسائلی که باید بدانند، با
زبان مناسب قرار دادن.

روح الله الموسوی الخمینی

۱۴۰۴/۳/۱۴

KHAMENEI.IR